

ՏԱՍՆԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Տարեկան դիմել 10 բուր, կես տարվանը 6 բուր:
Առանձին համարները 5 կոպեկով:
Թիֆլիսում գրվում են միմյանի խմբագրատան մէջ:
Օտարազգայնացիք դիմում են ուղղակի
Туфачев. Редакция «Менк»

Խմբագրատունը բաց է հաւատարման 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և տօն օրերից):
Յայտարարութիւնն ընդունվում է ամեն լեզուով:
Յայտարարութիւնների համար վճարում են
իւրաքանչիւր բառին 2 կոպեկ:

ԲՈՎԱՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
Համայնքները ապահովութեան խնդիրը:—Ներ-
քին ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ: Ներքին լուրեր:—ԱՐՏԱՔԻՆ
ՏՈՒԹԻՒՆ: Նամակ Թիֆլիսից: Արտաքին
լուրեր:—ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ:—ՀԵՌԱՅԻՐՆԵՐ:—
ՏԱՍՆԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ:—ԲԱՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ: Ան-
գլիական և արաբական շրջանապահութեան
կապաւորում:

ԲԱՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱՊՈՒՆՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ
Նոր թեմական առաջնորդի գալուստի պէս,
Թիֆլիսում յարուցվեց հայ լուսաւորչական
եկեղեցւոյ քահանայների նիւթական ապա-
հովութեան խնդիրը:
Այդ խնդրի հիմքը բարոյական սկզբունք
ունի: Հարցը դրա մէջ չէ, թէ քահանայն
շատ վարձ կը ստանայ, թէ քիչ:—այլ հար-
ցը նրա մէջն է, թէ ի՞նչ ձևով քահանայն
ստանում է իր և իր ընտանիքի ապրուստի
համար անհրաժեշտ վարձը: Եթէ հարցը
միայն նրա մէջ լինէր որ քահանայներից
միւս շատ է ստանում, իսկ միւսը քիչ, միւսը
իր հարուստ ծովից ամսական 200 բուր
է ստանում, իսկ միւսը իր աղքատ ծովից
ամսական 25 բուր, —այդ հանգամանքը
չէր կարող լինել վիճարկութեան առարկայ,
եթէ միայն երկուսն էլ, թէ 200 բուր
ստացողը և թէ 25 բուր ստացողը հաս-
տատ իմանային որ ամեն ամիս ճշգրտեամբ
ստանալու են նոյն գումարը, որովհետեւ
ճիշդ պէս: Բայց դժուարութիւնը նրա մէջն
է որ թէ հարուստ և թէ աղքատ ծովի
քահանայն հաստատ, որոշ ուժիկ, հաստատ
ամսական չեն ստանում իրանց ծովից: Թէ
հարուստ քահանայի ամսական 200 բուր
և թէ աղքատ քահանայի ամսական 25
բուր պատահական եկամուտներ են:
Մի ամիս քահանայն կարող է աւելի ստա-
նալ, միւս ամիս պակաս, մի ամիս նա
կարող է աւելորդ գումար ունենալ, միւս ամ-

սիս բաւական միջոց չունենալ իր շատ ան-
գամ բազմաթիւ ընտանիքով մարդկային
կերպով ապրելու համար:
Նիւթական ապահովութեան այդ անորոշ,
միշտ տատանվող դրութիւնը չէ կարող բա-
րոյական բարեբար ազդեցութիւն ունենալ
եկեղեցական պաշտօնէյի բնաւորութեան,
բարձր ու վարձի վրա, նրա հոգու տրամա-
դրութեան վրա: Նա սխալմ է հասկանալ
ուրեմն, որ ապրելու համար, նա պէտք է
լինէր աշխատի աւելի պատահական եկա-
մուտներ ունենալ, եթէ այսպէս կարելի է
ասել, աւելի ընծաների սպասել ժողո-
վրդից, իսկ ո՞վ կարող է նրան աւելի շատ
ընծաներ տալ, եթէ ոչ ծովի հա-
րուստ, ունեւոր անգամները: Կրանից բնակա-
նապէս ծագում է հետեւեալ անբարոյական
ձգտումը քահանայի մէջ: Միշտ դուր գալ
հաճոյանալ, շողորմել ծովի մանաւանդ
հարուստ անգամներին և աւելի անտես առնել
նոյն ծովի չքաւոր անգամների բարոյական
կարիքները: Կախված լինելով ըստ մեծի մասին
հարուստներից, իր գոյութեան համար մա-
քաւման մէջ, իր հոգեւորի մէջ օրական ամե-
նահամար ապրուստը իր կնոջ և բազմաթիւ
ընտանիքին հայթայթելու համար, հայ
քահանայն բնականապէս կարող է կորցնել իր
ոգու անկախութիւնը, իր բարոյական դիրքի
անկախութիւնը և այլ ևս չի կարողանայ
կատարեալ անկախութեամբ իր ամենօրեայ
խօսակցութեան մէջ իր ծխականների հետ,
իր քարոզների ժամանակ իր ծխականների
երեսին ճշմարտութիւնն տալ, անխնայ
յարձակվել նրանց պակասութիւնների վրա:
Նրանք, որոնց մէջ քահանայն տեսնում է
զուցէ ամենախոշոր պակասութիւններ, հա-
րուստները, —նրանց մանաւանդ պէտք է
լինայի քահանայն, քանի որ իր ապրուստը,
իր խեղճ ընտանիքի ապրուստը, մեծ մա-

սամբ կախված է այդ հարուստների կամ
քից:
Այդ պատճառով այն միջոցը որ առա-
ջարկում են ոմանք քահանային իր անսա-
խանակի վիճակից դուրս բերելու համար,
այն է ծովից քաղաքի բոլոր քահանայնե-
րի մէջ հասարակապէս բաժանելու, —մենք
անգործնական ենք դնում, քանի որ դրա-
նով պատահական եկամուտներից ապրե-
լու սկզբունքը չի ոչնչանայ: Քահանա-
յները աւելի հաւասար կերպով նիւ-
թապէս ապահոված կը լինեն, բայց
հաստատ, որոշ ուժիկ չը ստանալով, նրան-
ցից իւրաքանչիւրը դարձեալ նոյն յարաբե-
րութիւնների մէջ կը մնայ դէպի իր ծու-
խերը, կախված լինելով մանաւանդ ունեւոր
ծխականներից և անտես առնելով աղքատ-
ներին, աւելի զբաղված լինելով իր ապ-
րուստի համար անհրաժեշտ միջոց ձարե-
լու, քան թէ բացառապէս նուիրվելով հո-
ւածների բարոյական դաստիարակութեանը:
Իսկ այդ կարող է անել քահանայն միայն
այն ժամանակ, երբ նա նիւթապէս հաս-
տատ ապահոված լինելով, կը դառնայ զի-
տակցական կերպով մի անկախ մարդ:
Լաւ է մի պաշտօնէյ, ինչպէս եկեղեցւոյ
ապաստաւորը, որ արդիւնաւոր կերպով գոր-
ծելու իր ծովի վրա հեղինակաւոր բա-
րոյական ազդեցութիւն ունենալու համար
պէտք է կատարելապէս անկախ նիւթական
դիրք ունենայ, ստանայ հաստատ, որոշ ամ-
սական ուժիկ 50 կամ 60 բուր, քան թէ
պատահական եկամուտներով ապրելով ստա-
նայ նոյն իսկ 200 բուր:
Բացի սրանից ծովի կամայական կեր-
պով քահանայների մէջ թէ կուզ հաւասա-
րապէս բաժանելը այն վնասն էլ կունենայ,
որ դրանով հարուստ կը տրվի եկեղեցւոյ
ընտրողական դարեւոր սկզբունքին: Միւսը

լինքն իր հովիւ է ընտրում հայոց եկեղե-
ցւոյ մէջ, և եթէ հիմա այդ չէ լինում, այդ
եղել է առաջ և պէտք է լինի և այժմ:
Իսկ եթէ հոգեւոր իշխանութիւնը իր կամ
քով սրան նրան բաժանի այս ինչ քահա-
նայից, և յատկացնի այն ինչ քահանային
որպէս զի այդ քահանայն ապրել կարողա-
նայ, —դրանով կը կորչի հայի համար իր
համար ազատ կերպով քահանայ ընտրելու
եղած սկզբունքը:
Իսկ թէ ինչպէս կարելի է ապահովաց-
նել քահանայներին մի քաղաքի կամ մի ամ-
բողջ թեմի մէջ, —ահա մեր գաղափարը:
Սկսենք քաղաքից:
Թեմական առաջնորդը, զիցուք Թիֆլի-
սում, կարող է պահանջել քաղաքում եղած
բոլոր 25 եկեղեցիներից հաւեւեալ հաս-
տատ առեկտութիւնները:
Իւրաքանչիւր եկեղեցի ունի եկամուտ-
ներ ունի, այդ եկամուտներից ուրոնք են
հաստատ և ինչ չափով, ուրոնք պատահա-
կան, ուրոնքից է ստացվում եկեղեցւոյ հաս-
տատ արդիւնքը, ունի արդեօք եկեղեցին
մի կալուածք, խանութ, տուն և այլն, ու-
քան է կալուածքի ընդհանուր արդիւնքը,
ծախար և վաւար արդիւնքը: Ի՞նչ աղբիւր-
ներից և ինչ չափով է ստացվում եկեղեցւոյ
կամ քահանայների պատահական տարեկան
կամ ամսական արդիւնքը: Ի՞նչ արտաւարդ
ծախսեր ունի եկեղեցին, պահում է ար-
դեօք մի դպրոց, կամ տալիս է իր եկա-
մուտներից մի մաս որ և է դպրոցի պահ-
պանութեան համար և այլն:
Վերջապէս պէտք է պահանջել իւրա-
քանչիւր եկեղեցւոյ արդիւնքների և ծախ-
սերի ճիշդ հաշիւը:
Երբ որ մի քաղաքի իւրաքանչիւր եկե-
ղեցւոյ և ու մուտքը յայտնի և որոշված կը
լինի, այնուհետեւ կարելի է իւրաքանչիւր

ԲԱՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՆՅԵԱԼԸ, ՆԵՐԿԱՆ ԵՒ ԱՊՈՒՆՈՒԹԵԱՆ ԾԵՐԱՄԱՊԱ-
ՀՈՒԹԵԱՆ ԿՈՎԱԿԱՍՈՒՄ

ԱՆՅԵԱԼԸ
Այն ճանապարհորդները, որոնք 25 կամ 30
տարի առաջ ճանապարհորդում են մեր երկրում,
միւսում են թէ ինչ հարստութիւն և բարեք դրու-
թիւն էր տիրում այն ժամանակ երկրի մէջ, նմա-
նապէս որչափ նշանաւոր էր այն ժամանակ վաճա-
րակաւութիւնը կովկասում: Ամեն տեղ գործունե-
ութիւն էր երեւում, փոքրը թէ մեծը, երիտասար-
դը թէ ծերը եռանդով աշխատում էին և վաստա-
կում էին լաւ փողեր: Կառուցվում էին տներ և
տանտեսութիւնը ծաղկած դրութեան մէջ էր:
Շինվում էին մեծ քարվանսարաններ, մազազին-
ները լի էին կոկոններով և արքեւումով: Կազմ-
վում էին ահագին շոգե-մետաքսագործարանները:
Բազմաթիւ կարավաններ ուղարկում, ֆուրգոն-
ներով ու արարաններով անընդհատ անցնում էին,
արտահանելով մետաքսով և կոկոններով (բոժոժ-
ներով) լի հակեր:
Իւրաքանչիւր շաբաթ փոստը բերում էր մի
քանի միլիոնի ոսկի և արծաթ (և պօլուխպերիա-
ւը այն ժամանակ արծաթ 5 բուր 15 կոպեկ),

թղթադրամը այն ժամանակ անյայտ էր առեւտրա-
կան չըջարեւորութեան մէջ: Առեւտուրը կատար-
վում էր այն ժամանակ ազնիւ կերպով, գումար-
ները փոխ էին տրվում առանց տոկոսի, առանց
գրաւակների և նոյն իսկ առանց դօկումենտի:
Օտարազգիները համարձակ գալիս էին երկիրը,
թողնելով ոսկին, արտահանվող արդիւնքների
փոխարէն: Երեք ամսվայ ընթացքում բանւորնե-
րը վատտակում էին այնքան, որքան այժմ ան-
կարող են վատտակել մի տարվայ ընթաց-
քում: Բանւորները ստանում էին 80 կոպեկից
մինչև 1 բուր օրավարձ. նոյն իսկ երեխաները
բանում էին և փող էին վատտակում, կերակրե-
լով իրանց ընտանիքը:
Հում բոժոժների համար այն ժամանակ վճա-
րում էին 7 բուր լից մինչև 8 բուր պուդին: Եւ բո-
ժոժի յատկութիւնը այն աստիճան լաւ էր, որ
բոժոժի 3 ֆունտից ստացվում էր 1 ֆունտ մե-
տաքս:
Ամեն տեղ լինում էր խնայողութիւն, բարօրու-
թիւնը և բազմաթիւ թաղաւորում էին ընտանիքնե-
րում:
ԿՊՐԱՂԱՊԱՅԵԱ յայտնվեցաւ չերամի հիւանդու-
թիւնը, որի հետևանքն էր երկրի բարօրութեան
կործանումն:
ՆԵՐԿԱՆ
Այսօր, եթէ նոյն ճանապարհորդները այցելէին
մեր երկիրը, նրանք իրանց աչքերին չէին հա-
ւատալ:

Հարստութիւնը տեղ տեղ չըբաւորութեան
ու մութացկալութեանը, առեւտուրը անմիջիկապ
դրութեան մէջն է, յուսահատութիւնը ծնեցրեց
անգործութիւն, եթէ չասենք ծովութիւն: Բան-
ւորները և գիւղացիները դժբաղդ են և պարտ-
քերի մէջ խլաված, հազիւ հազ կարողանալով
վճարել իրանց տուրքերը:
Քարվանսարանները քանդվում են, նրանք, որոնք
զեւ գոյութիւն ունեն, դատարկ են և ներկայաց-
նում են մի ցաւալի տեսարան, կարծես ամենքին
հասել է մի յանկարծակի դժբաղդութիւն: Հոյա-
կապ շոգե-գործարաններ անշարժութեան մէջ են
և փաշտն դրութեան մէջ չեն: Ֆուրգոններն ան-
հետացան, ուղտերի կարավանները այլ ևս չեն
երեւում և յիշվում են միմյանի լեզնիւքների պէս:
Փոստը թէն բերում է անդադար միլիոններով
փողեր, բայց այլ ևս ոչ ոսկի և արծաթ, այլ
թղթադրամ: Պօլուխպերիաւը արժէ այժմ 8 բուր
45 կոպեկ:
Բանւորները ստանում են այժմ օրական 50
մինչև 60 կոպեկ, իսկ կանայք-բանւորները մի-
այն 15 կոպեկ: Կանայք այն աստիճան անտա-
նելի է դարձել, որ շատերը երկտասարդներից
զաղթում են ուրիշ երկրներ, որպէս զի մի բան
աշխատեն թէ իրանց անձը և թէ ընտանիքը
պահպանելու համար: Կոկոնների արդիւնքները
թիւնը այն աստիճան աննշան է ու այնպիսի
վատ յատկութիւններով, որ արտադրում է 30%
մինչև 40% անպէտք մետաքս:
Կեղին տեսակի աննշան կոկոններ տեղ տեղ

ցին եսպոնական տեսակներին, որոնք վարակված
են չերամի ախտով:
Օտարները այլ ևս առաջվայ պէս չեն երթե-
կում երկրում: Բոլորիս դէմքերի վրա նշմարվում
է դարդ և տխրութիւն:
Արեւութիւն տեղ տեղ իսրաբայութեանը,
խնայողութեանը փոխանակեցին սպաւորները:
Այդ բոլոր դժբաղդութիւնները ունեն միայն մի
պատճառ, մի աղբիւր. չերամի որթի հիւանդու-
թիւնը, որ տարուց տարի աճում է: Նշանաւոր
միջոցներ չեն գործ դրվում, որպէս զի վերջ դրվի
չարիքին: Մինչև այսօր ընդունված միջոցները
այն աստիճան թույլ և անգործնական են, որ նը-
րանք ընդհանուր ընկած դրութեանը ոչինչ թե-
թեւութիւն չը բերեցին:
Մամուլը իրաւամբ գովում էր այն հիւանալի
արքեւումիւնները, որոնք ներկայացվեցան Մոսկ-
վայի հանդիսում, բոլորը զարմանում էին նկարնե-
րի գեղեցկութեան և գոյնների, հիւսուածքի նրբու-
թեան վրա. այցելուներից իւրաքանչիւրը նկատեց
կովկասեան մետաքսի գերազանց յատկութիւն-
ները: Բայց լրագիրներից ոչ մին չը յիշեց այդ
թանկագին թիւլ արդիւնքներին, ոչ դրին փոյթ
չէր ինչ վատ դրութեան մէջ են կոկոնները:
Միթէ նոյնն էր, երբ առաջին անգամ լուր տա-
րածվեցաւ Ֆիլիսիւսի մասին, խաղողի այդ
անհաշտ թշնամու մասին: Բոլորը եկեղեցին հոգ
տանել վատնի մէջ գտնված զինարդյունքի մա-
սին: Կառավարութիւնները ձեռնամուխ եղան և
առաջու առաջ երկրի, արգելելով երկրի մէջ արտա-

Իսկ այդ բանի մէջ փորձուողը համոզելու ր

տովի մօտ էր դառնվում: Կլուբին պատկանած բո-
լոր շինությունները այրվեցան: Վնասը գնահա-
տում են 4,000,000 Փրանկ, որ ծածկվում էր հըր-
դենի դեմ ապահովութեան պրեմիայով: Հրդեհի
ժամանակ մարդկերանց հետ դժբաղդություն չէ
պատահել:

— Բիբլիոթեամբ մէջ, մի տան խողարկութեան
ժամանակ, պօլիցիան գտաւ մեծ քանակութեամբ
հերթադրեցներին: Այդ տունը դրսից խանութի էր
հմանում: Կալանաւորված է մի մարդ Ուայտ
աղգանունով:

— Կօպենհագենից ստացված հեռագրի համե-
մատ, այդ քաղաքի մէջ կայացաւ դերմանական
սօցիալիստների կօնգրէսը: Չը նայելով, որ այդ
ժողովը դադանի էր, հեռագրի հեղինակը հաւա-
տացնում է, որ կօնգրէսի անդամները քննեցի
միայն եկող տարվայ ընտրութիւնների հարցը Գեր-
մանիայի մէջ (Թէպէտ մինչև ընտրութիւնները
դեռ եւ 1½ տարի կայ) և որ, թէպէտ ժողովը
անդգն, թէ պէտք է շարունակել մաքսաւումն
«գումարատէր հասարակութեան» և իշխան Բիս-
մարկի քաղաքականութեան դէմ, բայց մերթադ-
րանքով յարգեցան միջոցները և յայտնեցին, թէ սօ-
ցիալական կուսակցութիւնը կը մնայ պարլամեն-
տական հոգի վրա: «Գա շատ հանգստացնող է,
նկատում է «Journal de St.-Petersbourg», քննե-
լով վերոյիշեալ հեռագրերը, բայց տարարողաբար
մննք այդ հարցողութեանը հաւատ չէնք կարող
ընծայել: Ոչ 1884 թուականի ընտրութիւնների
մասին հոգսերը, ոչ էլ լիճիւր պարլամենտական
հոգի վրա մնալու մասին չէին պահանջում, որ
ժողովը այդքան դադանի լինի և որ նրա ան-
դամները հարկաւոր համարէին ծածկել իրանց ա-
նձանները, իւրացնելով ուրիշ աղգանքներ:

— Անգլիայի ներկայացուցիչը առաջարկութիւն-
ներ առաւ վաշինգտօնի կառավարութեանը այն
հիւրասիրութեան մասին, որ Ֆենիսները դառնում
են Ամերիկայի մէջ: Այդ յայտնութիւնը ամենա-
խաղաղ ձև ունէր: Անգլիան տրիպոլական միջոց-
ներ չէ առաջարկում և առհասարակ ոչինչ չէ
պահանջում, այլ միայն դարձնում է Միացեալ
Նահանգների ուշադրութիւնը մի ցաւալի փաստի
վրա, որ քննութեան և ուշադրութեան արժանի
է: Այդպիսի զգուշ և խոսնի ընթացքը ցանկալի
աղցեցութիւն ունեցաւ: Պահանջը ուղղորդի կը
մերժէին, բայց այդ առաջարկութեան վրա ուշադ-
րութիւն դարձնելցաւ և հանրապետութեան նա-
խագահը խնդրեց մինիստրներինց զրաւոր հարցո-
րել իրանց կարծիքները այդ առարկայի մասին:
Մինիստրները միաձայն որոշեցին, որ կառավա-
րութիւնը ներկայումս իրաւունք չունի անհանգս-
տացնել իւրանդական գործի Ամերիկայում բնակ-
վող անդամներին և որ առհասարակ նա չէ կա-
րող դրապելի իրլանդական գործերով: Մի և նոյն
ժամանակ նկատողութիւն արվեցաւ, որ Անգլիան
մշտադէմ հրաժարվել է քաղաքական յանցաւոր-
ներին յանձնելուց: Նախագահ Արչեր համաձայ-
նեց իր մինիստրների կարծիքի հետ և այդ ոգով

Հերթապահութեան աշոյղ դրութիւնից, նրանց
համար դժուար չի լինի տանել նրանց վրա դըր-
վելի թիթեմ հարկը գործող չարխերից: Կարելի էր
յետ դարձնել այդ ծախսած գումարները, նշանա-
կելով հարկը 20 կոպէկ պտղից մետաքսեայ գոր-
ծուածներով վրա և կոլօնիաներով վրա, կամ պահան-
ջելով թիթեմ միայն մետաքսեայ, կոլօնից և մնա-
ցորդներից վաճառահանելու ժամանակ:

Ինչ և ինչ ինքն կառավարութիւնն էլ աւելի
կը վարձատրվի, օգնութեան ձեռքը կարկառելով
աշխատասէր աղգարնակութեանը և յետ դարձնե-
լով Կովկասին իր առաջվայ հարստութիւնը:

Յօյս դնելով ապագայի վրա, եւ էլ կը շարու-
նակեմ իմ աշխատանքս, որպէս զի նորից կանք
տամ Հերամի աղնիւ տեսակին, կը շարունակեմ
գործի համար պրօպագանդա անելու արտասո-
մանում, անընդատ կը շարունակեմ հրակրիւ իմ
հայրենակիցներին զայ Կովկաս, հաստատել ար-
դէւնագործական նոր հիմնարկութիւններ և օգնել
գործի աշոյղվելուն իրանց կապիտալներով: Իմ
սրտիս ամբողջ տենչանքս նրա մէջ կը բարկա-
նայ, որ եւ կարողանամ իմ կարողութեան չափ
օգուտ բերել այն երկրին, որի մէջ եւ ապրում
եմ հաւ արդէն տասն և հինգ տարի և որի բնա-
կիչները իմ կատարեալ համակրութիւնն են վա-
րկում:

Նովեմբ. 1884 թ. Օդիսսո Ղերիս

Անգլիայի պատասխան արվեցաւ, իսկ արտաքին գործերի գլխավոր-քարտուղարը պատասխանեց բերանացի, թէ Միացեալ Նահանգները կառավարութիւնը ամեն կերպ կաշխատի իր ազգային և միջազգային պարտականութիւնները կատարելու:

—«Daily News» լրագրի ժաննվայի թղթակիցը հաղորդում է կրպակակցին ստացած իր նոր համարի բովանդակութիւնը: Կրպակակցին գրում է, որ այժմ չէ կարող գրադրել գրական աշխատանքով: Կրպակակցին դուր զանգառովում է իր բանաստեղծական և խոսքերի մասին: Անգլիական թագուհին նորերում մի մեծ կալուածք գնեց Նիւ-Իորկի մէջ, որտեղ սպանիական իշխան թագուհին էլ անշարժ կապեր ունի:

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գարն շուրջ կը զննուի զէմ միջոցներ ի մասին: «St. James Gazette» լրագրին գրում են, մարտի 12-ից հետեւալը: «Համայնքների ժողովին առաջարկված է մի շատ նշանակալի օրինակով՝ «գարնի մարտի»-ն պահանջելու միջոցների մասին»: Ամենքին յայտնի են «գարնի» անունով ծախվող զանազան բաղադրութիւնները: Կրպակակցին յատկութիւնները: Արժանաւոր խառնուրդը գարնի մէջ տալիս է վերջինին այն կծու համը, որի պատճառով գարնի մէջ անապատային ամառի մէջ աւելի համար է երևում, քան թէ բաժակի մէջ: Գարնի մէջ խառնում են և քիմիատեղ խմորների մէջ աւելի շատ ծախող գրգռելու համար: Գիտար է թել այդ բոլոր խառնուրդները, բայց նոր օրինակ, եթէ նա կընդունվի, վերջ կը գնի զրանց մեծ մասին: Օրինակովը պահանջում է, որ իւրաքանչիւր գարնի միջոցով, որի գարնի մէջ բացի գալուցից և ածխանից ուրիշ խառնուրդներ է պարունակում, այդ բանի մասին մի յայտնի տեղում թող մի յայտարարութիւն կապել, որի մէջ յիշված կը լինեն վերոյիշեալ խառնուրդները: Այդ օրինակովի հիման վրա, այն անձինք, որոնք չեն կատարել վերոյիշեալ կարգադրութիւնները, ենթարկվում են առաջին անգամ 20 ֆունտ ստէրլինգ տուգանքի (մօտ 200 ռուբլ), իսկ երկրորդ անգամ—50 ֆ. ա: Տուգանքի կէտը արվում է այն անձին, որը յայտնում է օրինականութեան մասին:

ՄՇԱԿԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԻՄՆԱԳԻՐՆԵՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՆԵՐ

Ս. ՊԵՏԵՐՈՒԳ, 31 մարտի: Երէկ ժողովուրդի մեծ բազմութեան ներկայութեամբ արքունական նշանները տեղափոխվեցան Նիկոլայեվսկայա երկաթուղու կայարանը, իսկ երեկոյեան 5 ժամին ուղարկվեցան Մոսկվա առանձին գնացքով գնեւորալ-աղիւտանտ Գլինկա-Մարիինի, մինիստրութեան աստիճանաւորների և պալատական զրեւնադեր պահապանների ուղեկցութեամբ: Մինիստրների օգնականները թաղադրութեան ժամանակ կը մնան Ս. Պետերբուրգի մէջ և մինիստրական խորհուրդներում կը փոխարինեն մինիստրներին: Ներկայ տարվայ ընթացքում հաւաքվելի նոր գնեւորների թիւը 218,000 է: Կամուար նաւատորմի կազմակերպութիւնը նոյն է մնում և ենթարկվում է Սև ծովի նաւատորմի և նաւահանգիստների հրամանատարի իշխանութեանը: Ենթադրված է մեծացնել կրէյսերական նաւատորմը և հաստատել Օդէսայի կանոնաւոր հաղորդակցութիւնը թաղադրական ուղիներով, չինական ու եսպոնական ուսուցչական նաւահանգիստների հետ: Պետական խորհուրդը համալսարանական նոր կանոնադրութեան քննութիւնը յետաձգեց մինչև աշունքը:

ՍԱՐԱՏՈՎ, 31 մարտի: Վոլգա գետը շարժվեցաւ:

ՍԱՄԱՐԱ, 31 մարտի: Վոլգայի վրա սառույց է լողում: Հացի կանոնաւոր բեռնաւորները նաւերի վրա շարժվել են սկսել:

ՀՈՍՏ, 31 մարտի: Արտաքին գործերի

մինիստր Մանչինի այսօր սենատի մէջ հաստատեց իր արած հաղորդութիւնները պատգամաւորների ժողովի մէջ խառնուրդի, Աւստրիայի և Գերմանիայի դաշնակցութեան գոյութեան մասին, աւելացնելով, որ դաշնակցութիւնը քրանիայի դէմ չէ ուղղված և որ Ֆրանսիա-իտալական յարաբերութիւնները մինչև անգամ լաւանում են, բայց խառնուրդի համար քրանիայի նաւաւորական քաղաքականութեան շարունակելը Միջերկրական ծովի վրա: Ս. յ. սօր ամբողջ խառնուրդի մէջ վերականգնված են հատուցումները մետաղական դրամով:

Խմբագիր—հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՇԵՐԸՄԻ ՍԵՐՄԵՐ

ՄՍԽԱԼԸ 50 կոպէկով ծախվում են

ԿՈՎԿԱՍԵՆ ԳԻՒԴԸՏՆՏԵՍԵԿԵՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵՒՆ ԼԵՋ: 2—5

ՆԵՐՍԻՍԵԱՆ ՀԱՅՈՑ ԱԶԳԱՅԻՆ-ՀՈԳԵՒՈՐ ԳՊՐԱՆՈՑԻ հոգաբարձութիւնը կարգադրել է կատարել հոգեհանգիստ ապրիլ ամսի 7-ին, աւետեաց տօնին, Աւետիք փրօյեանցի գերեզմանի վրայ սուրբ Նշան եկեղեցւոյ գաւթումը և 24-ին, նոր կիրակի օրը, Յովսէփ Էփէնդեանի գերեզմանի վրա վանաց եկեղեցւոյ գաւթումը, զինի պատարագին: Արժանայիշատակ հանգուցեալները նուիրել են Ներսիսեան Կարանցին, առաջինի մի արդիւնաւոր կալուածք և երկրորդը մի նշանաւոր գումար:

2—2

Թիֆլիսի Նորաշէն եկեղեցւոյ «Սուրբ Մարիամն ուսումնարանի աշակերտութիւնը ապրիլ ամսույս 2-ին, սուրբ Գրիգոր Լուսաւորչի տօնին, կրօնը են Նորաշէն եկեղեցւոյ պատարագի արարողութիւնը: Պատարագիչը նորընծայ Տէր-Թադէոսն է:

Գօկտ. Ա. Արասխանեանցի եօթերորդ և վեցերորդ դասարանները կը կայանայ կիրակի օր, մարտի 3-ին, առաւօտեան ժամին 12-ին, Արծրունու թատերի դահլիճում: Տոմարներ 60 կ. և 1 ռ. ստացվում են թատերի կասսայում, ծառայողների լամպի խանութում, Կենտրոնական և Կովկասեան դրամաւանդներում և Շահ-Վերդովի ագենտութեան գրասենակում:

Հայուհեաց Բարեգործական Ընկերութեան վարչութիւնը պատիւ ունի խնդրել իւր անդամներին շնորհ բերել Ընդհանուր ժողովին, որ լինելու է ապրիլի 3-ին կիրակի, առաւօտեան 11 ժամին, Ս. Գայի-նեան Հայ օրիորդաց միջնակարգ Ուսումնարանի դահլիճում: 3—3

ՄՈՒՐԱԲԱՆԵՐ Խնդրել, մայիսի, մոշի, ԲԱԴՐԱՆԳԻ և այլն: 5000 դրամ մարտի սպիտակ ամաններ 2 ռ. 20 կ. և դետերտի 1 ռ. 40 կ.: ՇԵՎԵԼԴԻԿԻ Խակեան ԴԱՆԱԿՆԵՐ պատառաքանքներով 4 ռ. մինչև 18 ռ. դիւր: Մեծ քանակութեամբ առաջին ՀՈՒՆՁԻ ԹԵՑ 1 ռուբլուց մինչև 2 ռ. (ամենալաւը) ֆունտը առանց թղթի: Ծախվում են ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹԻ ՄԷՋ: Նոյն տեղը Թիֆլիսից հեռաւոր պատճառով ծախվում են հօտն. ՍԵՂԱՆ կարմիր փայտից, ՎԱՆՆԱՆՆԵՐ և զանազան ուրիշ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ: 3—10

Վերականգնող ՄԱԿ-ՄԱՍՏԵՐ, մագերէտ ամրացնող և նրանց ԲՆԱԿԱՆ ԳՈՑՆԸ վերադարձնող: Գինը 2 ռ. շէշ, ՓՈՍՏԱՅՈՎ ուղարկված 2 ռ. 49 կոպ. ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ խանութի մէջ

Մի և նոյն տեղը ԽԻՆԱՅԻ ԽԻՂ, մագերէտ ամրացնող և նրանց ԲՆԱԿԱՆ ԳՈՑՆԸ վերադարձնող: Գինը 2 ռ. շէշ, ՓՈՍՏԱՅՈՎ ուղարկված 2 ռ. 49 կոպ. ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ խանութի մէջ

ԼՈՅՍ ՏԵՍՍԻ ՄԱՍՈՒԼԻ ՏԱԿԻՑ
Պ Ա Լ Ե Ս Տ Ի Ն
ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՏԿԵՐԱԶՄԱՐԴ ԶԵՆԱՐԿ Իրիւն օժանդակ սուրբ պատմութեան:
Գրքի վերջը գտանվում է համառօտ ծանօթութիւն սուրբ պատմութեան մէջ յիշված բոլոր երկրներին:
Գ Ի Ն Ե Լ 20 ԿՈՊԷԿ
Գումարով կանխիկ առնողներին կը լինի 10—20% զիջում:
Խմ միւս աշխատասիրութիւնները՝ 1) «Աշխարհագրութիւնը Հայաստանի», 2) «Հայրենագիտութիւնը», 3) «Քաղաքացիական Հայաստանի», գտնվում են Կովկասեան և Կենտրոնական դրամաւանդներում:
ԱԿԵՏԻՔ ՏԵՐ ՅԱԿՈՎԼԵԱՆՑ:

ԳԱԼԵՐԵԱ ԱՐԾՐՈՒՆԻ ԳՎՈՐՅՈՎԱՅԱ ՓՈՂՈՑ
ՊԱՆԵՍ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ № 144.
СКЛАДЪ ЕВРОПЕЙСКИХЪ ТОВАРОВЪ
№ 144, ГАЛЛЕРЕЯ АРЦРУНИ
Ծախվում են. մեծ քանակութեամբ և խիստ էժան, վիէննայի ԹՕՆԵԹ Փարիզից ՄԵՔԵԼԻ ամեն տեսակ, նոյնպէս ՈՍԿԵՅՈՎ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐ հայելիների համար և ՀԱՅԵԼԻՆԵՐ, լուսանկարների համար ԱԼԲՈՒՄԻ Թուղթ, ԲԷՂԼԻՆԵՐ ԱՊԱԿԻՆԵՐ պատուհանների համար, ամեն տեսակի, նոյնպէս ՄԱՐՄԱՐԻՆՑ քար, ԹՈՒՋԵՆԱՅ ԱՍՄԱՆՆԵՐ Էմպլոյի ՆԻԹՐԱՑ ԳԱԺԱՆ, ՈՍԿԻ և ուրիշ շատ ապրանքներ:

ԱՐԾՐՈՒՆՈՒ ԳԱԼԵՐԵՈՒՄ
ԳՎՈՐՅՈՎԱՅ ՓՈՂՈՑԻ ՎՐԱ
ՎԱՐՅՈՎ ԵՆ ՏԵՂՈՒՄ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ ԵՒ ՊԱՆԵՍՆԵՐ
ВЪ ГАЛЛЕРЕЕЪ АРЦРУНИ
НА ДВОРЦОВОЙ УЛИЦЪ
ОТДАЮТСЯ ПОМѢЩЕНИЯ
ПОДЪ МАГАЗИНЫ, СКЛАДЫ И КОНТОРЫ

ՆԵՐԿԱՅ 1883 ԹԻՒՆ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՒՄ ԵՆ ԵՐԵՒԱՆՈՒՄ
«ԵՐԵՒԱՆԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ»
ՇԱՐԱԹԸ ԵՐԵՐ ԱՆԳԱՍ:
ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԱՆՈՐԿԱԳԻՆՆ Ե ԵՐԵԱՆՈՒՄ 1 ՐՈՒԲԼ:
ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ընդունվում են ՀԱՅԵԼԵՆ, ՌՈՒՍԵԼԵՆ և ԹՈՒՐԿԵԼԵՆ Լեզուներով:
Խմբագիր-հրատարակիչ ԷՄԻՆ ՏԵՐ-ԳՐԻԳՐՈՒՆԻ

ՎԻԵՆՆԱՅՈՒՄ ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՒՄ Ե
L'ORIENTAL
ՖԱՆՏԱՍԵՐԵՆ ԹԵՐԹԸ, ԱՄԻՍԸ ԵՐԿՈՒ ԱՆԳԱՍ
«Ժուրնալ դ'Օրիան» դադարեցրած թերթի տեղ է հրատարակվում այդ նոր լրագրով: «L'Oriental» թերթի տարեկան գինը 8 ռուբլ է, կէս տարվանը 4 ռուբլ:
Գրվել կարելի է «ՄՇԱԿԻ» խմբագրութեան մէջ, կամ ուղղակի Վիէննայում գրվել հետեւալ հասցեով: Vienne (Autriche) M. F. Salles I. Neuer Markt 9
ԸՆԳՈՒՆՈՒՄ ԵՆՔ Պարսկաստանի ՌԱՇԵ քաղաքում ԱՌԵՏՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ:
Ով կը ցանկանայ մեզ դիմել, պատրաստ ենք ընդունել և կատարել ձգողութեամբ և առեւտրական գործ և լինի ՀԱՐԻՐԻՆ ՄԷԿ ՎԱՐՅՈՎ:
Խման ԽԱՂՈՎԵԱՆՑ ՇԵՂԵՅԻ:
5—5